

Posudek na diplomovou práci Petra Konůpky „Bernard Bolzano a české myšlení 1945-1989“

Bolzano patří k autorům natolik komplexním a natolik probádaným, že na úrovni diplomové práce je i poctivější, i produktivnější zabývat se buď nějakým velmi úzce vymezeným aspektem jeho díla – nebo jeho „druhým životem“ – dějinami „bolzanologie“. Petr Konůpka zvolil druhou cestu. Jeho práce usiluje zachytit hlavní linie bolzanologie po roce 1945. Jsou to linie, vedoucí jednak několika vědními obory, jednak několika vrstvami české společnosti: marxismus stalinistický, marxismus reformní, křesťanství v kolaboraci, křesťanství v šedé zóně, dissent a exil postmarxistický, dissent a exil křesťanský, „neutrální“ přírodní věda... Petru Konůpkovi se na základě pečlivého studie rozsáhlé bolzanologické produkce podařilo vytvořit systematický a plastický obraz „mnoha Bolzanů“, kteří se postupně i paralelně objevují v těchto segmentech. Mnohé v tomto obrazu odpovídá očekávání – marxisté zdůrazňují Bolzanovu „čirou“ vědu, křesťanští kolaboranti „vlastenecké kněžství“, Patočka a jeho žáci (zejména skupina Podiven) koncept „zemského vlastenectví“, hodící se k jejich polemice s tradicí jazykového obrozenectví atd. atd. Leccos v tomto obrazu však překvapuje: Jednak ony povlovné hranice mezi jednotlivými segmenty; a jednak nekomunikace mezi odlišnými „Bolzany“, přesněji: absence polemiky mezi nimi.

Práce Petra Konůpky byla prvotně míněna jako příspěvek k dějinám českého myšlení, zvláště myšlení vycházejícího z křesťanských premis a současně se vyrovnávajícího s modernitou, zvláště s vědou. Tuto roli splnila. Každá další bolzanologická práce se může opřít o Konůpkův základní výzkum na tomto poli – a samozřejmě revidovat, doplňovat atd. (Zvláště pokračovat v mezinárodním rozměru, na který Konůpka – v rámci rozměru práce – vědomě rezignoval.) NAVÍC však tato práce skýtá i příspěvek k současným úvahám a sporům o povaze totality či/li komunistické éry či/li zkrátka české společnosti let 1945-1989. Tyto úvahy a spory jsou právě ve dnech kolem obhajoby práce zase aktualizovány další kapitolou nekonečného příběhu ÚSTRU, konkrétně „kauzou Muriel Blaive“, tedy kauzou francouzské historičky, která svými výroky o „vyjednávací“ podobě posrpnového režimu ostře rozdělila českou společnost (tedy její segment, který tato témata vůbec zajímají...). Konůpkova práce se k tomuto sporu samozřejmě nevyjadřuje – představuje však k němu vlastně „case study“. Práce by rozhodně měla být publikována, ať již vcelku nebo v nějakém zestručněném výtahu. Last, but not least, jazyková a stylistická úroveň práce je naprosto suverénní.

Doporučuji a navrhuji VÝBORNĚ.

V Praze 7.9.2017

Prof. Martin Putna